

Česká školní inspekce

Zlínský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Speciální školy pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí,
Vsetínská 454**

Adresa: Vsetínská 454, 757 14 Valašské Meziříčí

Identifikátor školy: 600 027 210

Termín konání inspekce: 23. – 26. září a 29. září 2003

Čj.:	o3-1162/03-5039
Signatura:	ko4ox205

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud a ve studijním oboru 26-47-M/002 Elektronické počítačové systémy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud a ve studijním oboru 26-47-M/002 Elektronické počítačové systémy ve všeobecně vzdělávacích předmětech (český jazyk a literatura a občanská nauka) a v odborných elektrotechnických předmětech (základy elektrotechniky, elektronická zařízení, elektronika, elektrotechnologie, elektrotechnická měření, elektronické počítače), v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud v odborném výcviku vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud a ve studijním oboru 26-47-M/002 Elektronické počítačové systémy ve všeobecně vzdělávacích předmětech (český jazyk a literatura a občanská nauka) a v odborných elektrotechnických předmětech (základy elektrotechniky, elektronická zařízení, elektronika, elektrotechnologie, elektrotechnická měření, elektronické počítače), v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud v odborném výcviku vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- prevence sociálně patologických jevů – školní rok 2003/2004

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola s názvem Speciální školy pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454 (dále jen škola) je příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Škola sdružuje mateřskou školu, základní školu, zvláštní školu, střední odborné učiliště (dále jen SOU), střední průmyslovou školu elektrotechnickou (dále jen SPŠ), internát, speciálně pedagogické centrum a školní jídelnu. Podle platného Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 25 623/02-21 má škola stanovenou kapacitu v SOU 50 žáků a v SPŠ 50 žáků. K 1. září 2003 škola uvádí 41 žáků ve středním odborném učilišti a 52 žáků ve střední průmyslové škole elektrotechnické. Stanovená kapacita tak byla překročena v SPŠ o dva žáky.

V letošním školním roce probíhá výuka ve středním odborném učilišti v obou povolených učebních oborech. V učebním oboru 41-52-H/001 Zahradník (celkem 16 žáků) ve všech třech ročnících a v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář - slaboproud (celkem 25 žáků ve všech čtyřech ročnících). Ve střední průmyslové škole elektrotechnické probíhá výuka v povoleném studijním oboru 26-47-M/002 Elektrotechnické počítačové systémy ve všech pěti ročnících v šesti třídách (dvě třídy ve 2. ročníku).

Žáci obou sledovaných škol (SOU a SPŠ) jsou převážně z celé České republiky. Na internátě je ubytováno 35 žáků ze SPŠ a 27 žáků ze SOU. Škola pečuje o děti a žáky od předškolního věku až po maturanty. Nachází se v historické budově, která je i s přílehlým parkem kulturní památkou ČR. Výuka studijního oboru Elektrotechnické počítačové systémy je většinou realizována v prostorách odloučeného pracoviště (SPŠ) v centru města Valašského Meziříčí. V současné době byla zahájena stavba tělocvičny, dokončuje se rekonstrukce školního hřiště a připravuje se realizace stavby budovy v areálu sídla školy pro SPŠ a učební obor Zahradník.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Učitelství, který vyučuje žáky v učebním oboru Elektrikář - slaboproud a ve studijním oboru Elektrotechnické počítačové systémy, je složen z osmnácti pedagogů včetně zástupce ředitele. Ředitel školy má svůj stanovený úvazek v základní škole. V současné době nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve speciální střední škole (SOU a SPŠ) deset vyučujících. Učitelé mají většinou odpovídající odborné vzdělání, ale sedm jich nemá dokončené studium speciální pedagogiky (z toho jeden pedagog vyučující všeobecně vzdělávací předměty nemá vzdělání pro výuku ve střední škole a jeden učitel odborného výcviku není vyučen v odpovídajícím oboru). Další pedagog nemá vzdělání pro výuku ve střední škole a dva učitelé odborného výcviku nemají vyučení v odpovídajícím oboru. Výuka některých předmětů je vzhledem k počtu tříd, skupin a žáků zabezpečována i učiteli bez předmětové specializace, případně odborné předměty vyučují i učitelé odborného výcviku (dále jen UOV) a praxe. Všech osmnáct pedagogů prošlo kurzem znakové řeči nebo absolvovalo znakovou řeč studiem surdopedie, případně speciální pedagogiky.

Výchovný poradce má příslušné vysokoškolské vzdělání a dlouholetou pedagogickou praxi, v roce 2002 získal osvědčení o absolvování kvalifikačního studia k výkonu funkce výchovného poradce. Svou činnost vykonává podle zpracovaného plánu. Ředitel školy při skladbě úvazků pedagogických pracovníků respektuje možnosti dané složením pedagogického sboru a velikostí školy. Zástupce ředitele i ředitel má úvazek stanoven v souladu s nařízením vlády a jejich výuka je doložena pravidelnými zápisy v třídních knihách.

Přímé řízení SOU a SPŠ zajišťuje zástupce ředitele jmenovaný pro obě střední školy (srpen 2001). Dalším vedoucím byl ustanoven učitel na odloučeném pracovišti školy (SPŠ). Jejich kompetence činností spolu s pravomocí a odpovědností jsou konkrétně stanoveny v pracovní náplni a zakotveny v organizačním řádu školy. Pro informovanost vyučujících slouží převážně jejich každodenní kontakt s vedením školy, nástěnky ve sborovně, pedagogická rada a předmětové komise. Poradními orgány ředitele školy jsou pravidelné porady vedení, pracovní porady, pedagogická rada, výchovný poradce a předmětové komise. Náplní porad je zajišťování materiálně-technického vybavení výuky, příprava a konání přijímacího řízení, závěrečných a maturitních zkoušek, propagace školy a další školní a mimoškolní akce. Pracovní porady a pedagogická rada se většinou zabývají výchovně vzdělávací oblastí (např. řešením vzniklých problémů a částečně metodami výuky).

Začínajícím a nekvalifikovaným pedagogům je věnována pozornost. Pomoc nekvalifikovaným učitelům se však výrazně neprojevila. Systém vedení zaměstnanců má škola vytvořen. Hospitační činnost ve střední škole uskutečňuje ředitel většinou mimořádně, jeho zástupce pro SOU a SPŠ pravidelně na základě školou stanoveného plánu. Z hospitací jsou pořizovány záznamy. S rozborem a závěry hospitací jsou vyučující seznamováni při pohospitačním pohovoru, s obecnými poznatky na společných poradách. Ke kontrole školy má ředitel zpracovanou směrnici, v níž vymezuje pravidelnost kontroly na různých úsecích. Neformální kontrolu uskutečňuje ředitel nepravidelným stykem se zaměstnanci na jednotlivých pracovištích. Nedostatky zjištěné inspekcí ve výuce odborných předmětů ukazují, že četnost a způsob hospitací a kontrol není zcela efektivní.

Od poslední inspekce se výrazně zvýšil zájem učitelů o jejich další vzdělávání. Rozšiřujícího studia speciální pedagogiky se v současné době zúčastňují čtyři vyučující (z toho dva surdopedii). Jedna vyučující si speciální pedagogiku dále rozšiřuje samostatným vysokoškolským studiem surdopedie. Potřebné vzdělání speciální pedagogiky škola vhodně řešila ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Ostravské univerzity a šest z vyučujících

sledovaných oborů speciální pedagogiku v uplynulém období již absolvovalo. Učitelé se pravidelně účastí kurzů znakového jazyka a zdokonalují se v počítačové gramotnosti. Méně se účastní seminářů a akcí k prohloubení jejich odborností.

Hodnocení zaměstnanců je vedením školy průběžně uskutečňováno. Sebehodnocení zaměstnanců má většinou vliv na jejich zájem o další studium.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům sledovaných oborů jsou celkově hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka žáků učebního oboru Elektrikář – slaboproud probíhá v budově sídla školy. Vzdělávání a výchova studijního oboru Elektronické počítačové systémy se uskutečňuje převážně v prostorách odloučeného pracoviště vzdáleného od hlavní budovy 1,5 km. V hlavní budově jsou umístěny kromě střední průmyslové školy elektrotechnické všechny součásti speciální školy. Výuka sledovaných teoretických předmětů byla realizovaná většinou ve funkčně, ale skromně zařízených a vybavených učebnách. Prostory jsou spíše stísněné. Učebny byly vybaveny pouze tabulemi a v několika případech zpětným projektorem. Estetická úroveň učeben i ostatních prostorů školy je dobrá. Učitelé mají určená pracovní místa ve sborovnách obou budov.

Odborný výcvik je uskutečňován v přízemí hlavní budovy školy ve třech odborných dílnách. V nich jsou optimálně rozmístěny pracovní stoly a potřebné stroje i přístroje. Některá zařízení jsou však již částečně opotřebovaná. Pracoviště jsou opatřena tabulemi a doplněna odbornými schémata. Počet pracovních míst v dílnách odpovídá potřebám skupinovému vyučování. V bezprostřední blízkosti praktického vyučování je pro potřeby odborného výcviku menší skromně vybavený kabinet. Samostatnou odpočinkovou místnost nemají žáci k dispozici, ale v přestávkách využívají školní jídelnu.

V SOU i SPŠ je nedostatek názorných učebních pomůcek pro výuku elektrotechnických předmětů. Náročnější měřicí přístroje nemá škola k dispozici. Žáci nemají ve většině případů ve výuce elektrotechnických předmětů učebnice ani potřebné učební texty. V odborném výcviku byly některé pomůcky vyrobeny vhodně pro část témat v praktickém vyučování. V jednotlivých pracovních stolech odborných dílen je k dispozici dostatek ručního náradí. Žáci obdrželi pracovní oblečení a obuv. Ochranné pracovní pomůcky jsou pro potřeby výuky na pracovištích odborného výcviku.

Vedení školy uskutečňuje kontrolu v oblasti materiálně-technických podmínek. Při plánování, nákupu apod. vychází z požadavků vyučujících, výukových potřeb a finančních možností. V současné době jsou v hlavní budově dokončovány prostory pro dvě dílny učebního oboru Elektrikář – slaboproud a připravuje se výstavba střední průmyslové školy elektrotechnické v areálu školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud a ve studijním oboru 26-47-M/002 Elektronické počítačové systémy ve všeobecně vzdělávacích předmětech (český jazyk a literatura a občanská nauka) a v odborných elektrotechnických předmětech (základy elektrotechniky, elektronická zařízení, elektronika, elektrotechnologie, elektrotechnická měření, elektronické počítače), v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud v odborném výcviku vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou celkově hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory – učební obor 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud a 26-47-M/002 studijní obor Elektrotechnické počítačové systémy

Realizace vyučovaných oborů

Oba obory jsou realizovány v souladu s aktuálním Rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 25 623/02-21.

Vzdělávací programy obou sledovaných vyučovaných oborů jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Učební dokumenty

Učební obor Elektrikář – slaboproud je vyučován podle schváleného učebního plánu MŠMT ze dne 15. dubna 1999, čj. 19365/99-24 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem (výuka jím byla prodloužena pro sluchově postiženou mládež ze tří na čtyři roky). Osnovy odborných předmětů vychází z učebních dokumentů vydaných MH ČR dne 20. března 1996, čj. 4266/96-74 s platností od 1. září 1996 (platí jeho konkrétní části), výběrový předmět elektronická zařízení vychází ze schválených učebních osnov MŠMT čj. 27659/96-22 ze dne 12. prosince 1996.

Studijní obor Elektronické počítačové systémy je vyučován podle schválených učebních dokumentů MŠMT - dodatky k učebním dokumentům pro absolventy základní školy pro sluchově postiženou mládež (prodloužení ze čtyř na pět let výuky). V 1. a 2. ročníku probíhá výuka podle učebního plánu MŠMT ze dne 7. února 2002 čj. 12520/2002-24 s platností od 1. září 2002 počínaje 1. ročníkem. (Dodatek k učebním dokumentům MŠMT ze dne 6. října 1999, čj. 29161/99-23 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem.) Ve 3., 4. a 5. ročníku je vyučování uskutečňováno podle učebního plánu MŠMT ze dne 15. dubna 1999 čj. 19366/99-24 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem. (Dodatek k učebnímu dokumentu MŠMT ze dne 20. listopadu 1990, čj. 24393/90-21 s platností od 1. září 1990.)

Rozvrh hodin a učební plány školy jsou v souladu s platnými učebními dokumenty. Ředitel školy využil možnosti dané učebními dokumenty v souladu s povolenými 10 % a upravil vhodně na základě požadavků předmětové komise elektro v učebním oboru Elektrikář - slaboproud strukturu vyučovacích hodin v elektrotechnických předmětech.

Učivo jednotlivých předmětů je vzhledem ke schváleným úpravám učebních plánů rozloženo v obou oborech do více ročníků. Obsah učebních osnov je zachován a změny respektují uplatnitelnost žáků na trhu práce a jejich možnosti dalšího studia. Ve sledovaných předmětech jsou platné učební osnovy dodržovány, nepřekračují povolených 30 %.

Dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání ve sledovaných elektrotechnických předmětech, ve všeobecně vzdělávacích předmětech (český jazyk a literatura a občanská nauka) a v odborném výcviku .

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vyučovaných oborů.

Kontrola naplňování učebních osnov

Naplňování učebních dokumentů je vedením školy sledováno. Průběžně je porovnáván soulad zpracovaných tematických plánů s platnými osnovami. Při zjištěných nedostatcích jsou realizována opatření k nápravě.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Počty a struktura žáků, používání znakového jazyka

V době inspekce docházelo do SPŠ 52 žáků, 41 z nich (78,8 %) bylo sluchově postižených. Stupeň sluchového postižení jednotlivých žáků byl rozdílný. Těžší sluchové vady (úplná hluchota, praktická hluchota, těžká nedoslýchavost) se vyskytovaly u 33 žáků (63,5 %), vesměs bývalých absolventů speciálních základních škol pro sluchově postižené. Méně závažné sluchové postižení (střední nedoslýchavost, lehká nedoslýchavost, jednostranná hluchota) mělo 8 žáků (15,3 %), přijatých z „běžných“ základních škol.

Tabulka 1 Počty a struktura žáků dle postižení - SPŠ

Ročník	Hluchota, těžká nedoslýchavost	Nedoslýchavost střední, lehká	Poruchy učení	Jiné postižení	Bez postižení	Počet žáků celkem
1.	3	2	0	1	2	8
2. A	7	1	0	0	2	10
2. B	7	0	0	1	1	9
3.	7	1	0	0	0	8
4.	3	2	1	0	1	7
5.	6	2	0	0	2	10
Žáci celkem	33	8	1	2	8	52

Zastoupení žáků s jiným postižením a s poruchami učení nebylo významné. Počty žáků bez zdravotního postižení byly ve všech třídách v souladu s ustanoveními vyhlášky o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Obdobná situace byla v SOU (učební obor 26-51-H/002 Elektrikář - slaboproud), které v době inspekce navštěvovalo 25 žáků. Téměř dvě třetiny z nich (17, tj. 65,4 %) absolvovaly v minulosti speciální základní školy pro sluchově postižené a měly závažné postižení sluchu.

Tabulka 2 Počty a struktura žáků dle postižení - SOU

Ročník	Hluchota, těžká nedoslýchavost	Nedoslýchavost střední, lehká	Poruchy učení	Jiné postižení	Bez postižení	Počet žáků celkem
1. SOU	4	1	0	1	0	6
2. SOU	5	0	0	1	0	6
3. SOU	4	1	1	0	1	7
4. SOU	4	0	0	0	2	6
Žáci celkem	17	2	1	2	3	25

Počty žáků s jiným postižením i bez zdravotního postižení byly ve všech třídách v souladu s ustanoveními vyhlášky o speciálních školách.

Většina učitelů používala znakovou řeč jako doplněk k mluvenému nebo písemnému projevu. Její využívání bylo v jednotlivých hodinách rozdílné a záviselo na míře osvojení tohoto jazyka učitelem. Nedostatky ve znalostech znakové řeči i absenci odborných znaků se učitelé většinou snažili kompenzovat srozumitelnou výslovností umožňující odezírat, využitím prstové abecedy a upřednostňováním písemného projevu před projevem ústním. V jednom případě učitel znakový jazyk nepoužíval vůbec.

Počty a struktura žáků odpovídají charakteru střední speciální školy pro sluchově postižené. Znaková řeč je při výuce používána v rozdílné míře i na různé kvalitativní úrovni.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu

Rozvrh hodin i provozní řád z psychohygienického hlediska převážně odpovídaly potřebám žáků. Z důvodů odjezdů žáků do různých částí republiky je vhodně zařazen pětihodinový páteční rozvrh. Nedostatkem je pak přiřazování jedné hodiny teoretického vyučování k výuce odborného výcviku (vyučovací jednotka odborného výcviku je učební den). Stanovený maximální počet žáků v žádné třídě nebyl překročen. Žákovská práva a povinnosti vymezuje srozumitelně vypracovaný školní řád.

Žáci získávají informace prostřednictvím svých třídních učitelů, učitelů odborného výcviku a různých vývěsek. Rodiče jsou informováni na pravidelných třídních schůzkách, zprávami ve studijních a žákovských průkazech, korespondenční formou a v neposlední řadě při možnosti, kdykoliv do školy vstoupit, jednat s pedagogy školy a navštívit výuku. Taktéž je rodičům zajištěna anonymita při jejich stížnostech. Výchovná opatření jsou využívána třídními učiteli i ředitelem školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovné poradenství

Ve vypsaných hodinách nebo na základě domluvy i v jiném termínu žáci mohou využívat konzultací s výchovným poradcem. O jednáních, která se týkají jednak budoucího profesního zaměření, ale velmi často i osobních problémů, jsou vedeny stručné, ale výstižné zápisy. Výchovný poradce informuje především třídní učitele, ale podle potřeby i další učitele především o zdravotních handicapech žáků, ve spolupráci s vyučujícími a výchovnými pracovníky sleduje jejich studijní výsledky. S rodiči a zákonnými zástupci hovoří převážně na rodičovských schůzkách. Žákům i jejich rodičům podává také informace o možnostech dalšího studia. Na základě oznámení žáků si vede přehled o jejich dalším působení po ukončení školy. Spolu s ostatními pedagogy se podílí rovněž na přípravě i realizaci některých akcí mimo vyučování, které jsou podle svého zaměření zapracovány do celoročního plánu školy a internátu. Do působnosti výchovného poradce také spadá náborová činnost v ostatních základních školách pro sluchově postižené ohledně předání informací o možnostech studia v realizovaných oborech SPŠ a SOU.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve všeobecně vzdělávacích předmětech (český jazyk a literatura a občanská nauka)

Podle platných učebních osnov zpracovaly všechny vyučující časové tematické plány. Rozvržení učiva a jeho následná realizace je dílem členů příslušné předmětové komise. Z výuky bylo patrné, že k její přípravě přistoupily všechny učitelky zodpovědně s důrazem na obsahovou složku výuky, méně pozornosti bylo v některých případech věnováno přípravě odpovídajících didaktických postupů s ohledem na specifika postižení.

Hospitace byly provedeny u tří učitelek, z nichž dvě mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku ve speciální škole. Výuku sledovaného předmětu občanská nauka zajišťuje učitelka bez předmětové specializace na tento předmět. Všechny tři učitelky jsou absolventkami kurzů znakového jazyka a všechny ho v různém rozsahu závislém na míře osvojení používaly jako doplněk k výuce, nejefektivněji v SPŠ. Chybějící pedagogická způsobilost ovlivnila v jednom případě nepříznivě kvalitu sledované výuky, protože vyučující poměrně málo uplatňovala individuální přístup k žákům, zvláště při ověřování porozumění novému učivu a neznámým termínům a pojmům.

Vyučování probíhalo v čistých kmenových učebnách, jejichž prostory odpovídají psychohygienickým požadavkům, ale ve vztahu k hodnoceným předmětům nejsou všechny

dostatečně podnětné (např. v SOU bez nástěnek s motivující tematikou apod.). V části hodin byla zaznamenána práce s textem. Didaktická technika ve sledované výuce použita nebyla.

Ve většině sledovaných hodin byl preferován klasický styl výuky založený na předávání hotových informací formou výkladu, který byl prokládán frontálně kladenými otázkami, zápisem učiva na tabuli a do sešitů. Alternativní styly práce vycházející z individuálních i skupinových aktivit žáků a založené na samostatném využívání různých informačních zdrojů (knihy, portréty, slovníky, texty) byly v navštívených hodinách zařazeny, příkladným způsobem v SPŠ. V mluvnických hodinách byl většinou vyvážen čas věnovaný teoretickým poznatkům a praktickému procvičování a funkčnímu využití získaných informací v písemném i ústním projevu žáků. Ve většině hodin českého jazyka a literatury přiměla promyšlená organizace a s ní související metody a formy práce žáky k aktivní spolupráci s oběma učitelkami. V občanské nauce korespondovaly použité vyučovací metody více se stanovenými vzdělávacími než výchovnými cíli předmětu. Z hlediska věcné správnosti nebyly v interpretaci učiva zaznamenány vážnější obsahové nepřesnosti.

Tempo výuky přizpůsobily všechny vyučující aktuálním podmínkám dané třídy a individuálním možnostem a schopnostem žáků. Všechny učitelky dokázaly citlivě vnímat klima ve třídě a změnou činností nebo zařazením relaxačních prvků se snažily zabránit únavě a klesající pozornosti žáků.

Sdělení tématu hodiny a stanovení cíle výuky byly vedle částečné aktualizace učiva s využitím mezipředmětových vztahů (převážně v občanské nauce) nejčastěji používané motivační prvky. V hodinách českého jazyka a literatury dokázala učitelka ve střední průmyslové škole elektrotechnické citlivě vybranými ukázkami a interaktivním pojetím výuky výborně motivovat žáky ke tvůrčí spolupráci, která již nebyla tak výrazná v hodinách literatury a občanské nauky ve středním odborném učilišti. Cílený výběr informací, které svým charakterem podněcovaly žáky k přemýšlení a vyjádření vlastních postojů, provázel výuku občanské nauky. Charakter probírané látky, která byla vhodně aktualizována uváděním konkrétních příkladů ze života, prohluboval poznatky žáků v oblasti rodinného práva v návaznosti na rodinné soužití. Pozitivním rysem většiny hospitovaných hodin byl otevřený a vstřícný přístup a empatie pedagogů k žákům. Všechny učitelky vládou velmi dobrými komunikačními dovednostmi. Naopak menší vyjadřovací schopnosti žáků jsou výsledkem jednak omezených možností daných jejich handicapem, jednak často menším prostorem pro diskusi a částečně i nedostatečným pedagogickým vedením cíleného nácviku komunikačních dovedností žáků.

Všechny vyučující přispívaly svým vystupováním k vytváření pozitivních mezilidských vztahů, v hodinách panovala nestresující atmosféra důvěry založená na respektování osobnosti žáků. Hodnocení výkonů žáků v průběhu a závěru hospitovaných hodin prováděly vyučující v různém rozsahu, nejvýrazněji v SPŠ, sebereflexe a vzájemné hodnocení žáků byly v hodinách zastoupeny ojediněle. Sledovaná klasifikace byla přiměřeně náročná.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v uvedených všeobecně vzdělávacích předmětech jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v odborných předmětech (elektronika, elektrotechnologie, elektrotechnická měření a elektronické počítače studijního oboru Elektronické počítačové systémy a v předmětech základy elektrotechniky a elektronická zařízení učebního oboru Elektrikář – slaboproud)

Cíle výuky nebyly většinou na začátku hodiny učiteli jasně stanoveny. V průběhu sledované výuky je však bylo možno v řadě případů vysledovat, byly vhodné a přiměřené k aktuálnímu stavu žáků a jejich vzdělávacím potřebám. V jednom případě byla příprava učitele velmi slabá

a cíle výuky nebyly vůbec konkretizovány. Učivo probírané v hospitovaných hodinách navazovalo na předcházející témata.

Z šesti učitelů, u kterých proběhly hospitace, splňoval podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze jeden. U většiny učitelů byl patrný pozitivní přístup k žákům charakteristický vysokou mírou empatie. Výuka byla většinou věcná a odborně správná, pouze ve třech hodinách byly pozorovány nepřesnosti ve výkladu učitele nebo nebyly nepřesné odpovědi žáků učitelem opraveny.

Negativně se projevila absence odborných učeben. Vybavení elektrotechnických laboratoří je skromné a umožňuje realizovat jen některá osnovami předepsaná měření. V několika předmětech žáci dostávají kopie složitějších obrázků, které si vlepují do svých sešitů. Míra využívání didaktické techniky a názorných pomůcek je nízká.

Většina zhlédnutých vyučovacích hodin měla monotónní průběh bez výrazného vnitřního členění. Žáci byli převážně pasivní a jen v několika případech se iniciativně zapojovali do procesu výuky. Tempo výuky zohledňovalo individuální potřeby žáků. Výuka byla převážně frontální. Nízké počty žáků ve třídách však umožňovaly učitelům sledovat přítomné žáky, jejich činnosti a reagovat na ně. Činnost učitelů spočívala většinou na předávání hotových poznatků bez aktivní spoluúčasti žáků a bez zpětné vazby, která by poskytovala informace o tom, jak žáci nové učivo pochopili. Rekapitulaci v závěru hodin prováděli sami učitelé bez výraznějšího zapojení žáků. Výjimkou byla hodina základů elektrotechniky, ve které se vyučující snažila o vysvětlení širších vztahů a souvislostí probíraného učiva a byla v tomto směru k žákům přiměřeně náročná. Většina hospitovaných hodin postrádala závěr a zhodnocení. Samostatné činnosti žáků nebyly pozorovány. Neúměrně mnoho času učitelé věnovali psaní textů na tabuli, které následně žáci opisovali do svých sešitů. Tyto činnosti jsou neefektivní a probíhají na úkor žakovských činností a zejména komunikace. Nízké počty žáků a vstřícný přístup učitelů vytvářejí klidné a příjemné prostředí, žáci v něm dokáží často udržet pozornost celou vyučovací hodinu i bez zařazování výraznějších relaxačních prvků.

V řadě hospitovaných hodin chyběla vstupní motivace. Při opakování učitelé pokládali žákům otázky, většinou však na ně sami odpovídali. Stávající vědomosti žáků nebyly dostatečně využívány a žáci nebyli cíleně zapojováni do procesu výuky. Samostatný projev žáků tak nebyl dostatečně rozvíjen a byl omezován pocit úspěšnosti. Práce s chybou nebyla účinně využívána. Mezipředmětové vztahy byly v několika případech vhodně uplatněny. Rozsáhlejší týmová spolupráce žáků nebyla zaznamenána, pouze náznaky spontánně vyvolané komunikační bariérou mezi učitelem a žáky. Aktivita žáků byla malá. Ve třídách, kde se vyskytoval aktivnější žák, byla pozornost učitelů soustředěována na něj a ostatní žáci byli opomíjeni. Přes uvedené nedostatky byl patrný jejich zájem o probírané učivo.

Málo početné třídní kolektivy, vstřícnost a ohleduplnost učitelů a slušné chování žáků vytvářely klidnou pracovní atmosféru, která se vyznačovala vzájemným respektem a tolerancí. Nežádoucí chování žáků nebylo zaznamenáno. Žáci akceptovali dohodnutá pravidla komunikace. Systém práce učitelů jim však většinou neposkytoval větší prostor pro vyjadřování vlastního názoru, pro argumentaci nebo diskusi. Komunikativní dovednosti žáků nebyly cílevědomě rozvíjeny.

Ve sledovaných hodinách nebyly vědomosti žáků většinou hodnoceny. Ocenění správných odpovědí pochvalou bylo jen zřídka. Individuální schopnosti žáků učitelé respektovali. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků nebylo využíváno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v uvedených odborných předmětech jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v odborném výcviku v učebním oboru Elektrikář – slaboproud

Odborný výcvik sledovaný ve všech čtyřech ročnících, vyučovalo pět pedagogů.

Plánování tematických celků ve zpracovaných tematických plánech vychází ze schválených učebních osnov. Učební osnovy pro odborný výcvik jsou školou rozpracovány do čtyřletého období (učební osnova MH ČR ze dne 20. března 1996 čj. 4266/96-74 s platností od 1. září 1996 počínaje 1. ročníkem). Koordinace mezi odborným výcvikem a teoretickou výukou je sledována v předmětové komisi pro odborný výcvik a odborné předměty. Příprava UOV na učební den v oblasti materiálního a organizačního zabezpečení byla pečlivá. Plánované úkoly respektovaly možnosti a individuální schopnosti žáků. Cíle výuky byly konkrétně stanoveny. Probíraná témata navazovala na předcházející učivo. Vyučující pro žáka s kombinovanou vadou velmi zajímavě připravil nákresy pro jednotlivé kroky k pochopení probírané látky.

Vyučování bylo zajištěno dvěma pedagogy s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí a třemi dalšími, kteří odbornou a pedagogickou způsobilost nemají. Vyučení v odpovídajícím učebním oboru chybí třem UOV (jsou však absolventi střední odborné školy a jeden i VŠ příslušného zaměření) a jeden z nich nemá rozšiřující studium speciální pedagogiky. Absence odborné a pedagogické způsobilosti nesnižovala úroveň výuky.

Výuka probíhala ve třech prostorově menších dílnách. Učitelé vhodně využívali pro základní zápisy tabuli a vlastní připravené nákresy s nezbytnými odbornými pojmy. Někteří měli pro žáky připravené nakopírované nákresy pro vlepení do sešitů, které si žáci pečlivě vedou. Mnohé ukázky byly žákům předváděny pomocí diaprojektoru, ale převážně byla výuka vedena konkrétní pracovní činností s potřebným množstvím různých součástí, nástrojů a schémat. Každý žák měl k dispozici své pracovní místo (pracovní stůl s nejnужnějšími nástroji a židli). Všichni žáci měli přiměřené pracovní oblečení a obuv v souvislosti s činnostmi, které v době inspekce vykonávali. Na pracovištích byla dodržována čistota a pořádek.

Jedna skupina žáků byla z důvodů velmi dobré dovednosti znakové řeči vyučujícího složena z menšího počtu žáků pouze neslyšících. Učitelka odborného výcviku, která znakovou řeč ovládá méně, měla ve skupině hlavně žáky s menší vadou sluchu, případně bez zdravotního postižení. Další skupiny žáků byly rozděleny rovnoměrně. V některých skupinách bylo o jednoho žáka více, případně méně. Ředitel školy využil možnosti dané vyhláškou a v některých skupinách žáků v odborném výcviku jejich počet o jednoho žáka zvýšil a v jiných o jednoho žáka snížil. Vyučující 1. ročníku (částečně neslyšící) velmi kvalitně využíval znakovou řeč s dobrou výslovností vhodnou k odezírání. Většina UOV srozumitelně artikulovala a používala znakovou řeč. V jednom případě při nákresu na tabuli učitel hovořil k žákům obrácen zády. Vyučovací čas učebního dne (šest hodin v 1. ročníku a sedm hodin u dalších ročníků) byl využíván účelně. Výuka odborného výcviku byla vedena skupinově i individuálně, vždy s přímým osobitým přístupem. Učitelé vhodně žáky povzbuzovali a pomáhali jim při konkrétních postupech. Relaxace žáků byla zčásti zabezpečována členěním výuky s odlišnými metodami.

Motivace žáků vychází z jejich vnitřních potřeb seberealizace a úspěšnosti. V průběhu odborného výcviku byla zvýšena nejen pozitivním hodnocením činností žáků, ale i jejich snahy. Týmová spolupráce žáků byla pouze částečná. Zaznamenán byl velký zájem o vyučovaný obor a konkrétní praktické činnosti.

Pedagogové měli přirozenou autoritu. Interakce mezi UOV a žáky však byla slabší. Ve skupinách byl vytvářen prostor pro vyjadřování vlastního názoru. Stanovená pravidla výuky žáci akceptovali.

V průběhu učebního dne si UOV ověřovali jak žáci zvládli pracovní postupy a slovně oceňovali jejich pokrok. Individuální schopnosti žáků byly respektovány. Konkrétní hodnocení učebního dne však nebylo zaznamenáno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v odborném výcviku jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání nemá škola vlastní evaluační nástroje. V odborném výcviku jsou znalosti a dovednosti žáků pravidelně sledovány při souborných pracích žáků.

Celkově mají průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve studijním oboru Elektrotechnické počítačové systémy dobrou úroveň a v učebním oboru Elektrikář – slaboproud úroveň velmi dobrou.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Prevence sociálně patologických jevů

Organizování prevence sociálně patologických jevů a propojení společného působení spolu s ostatními pedagogickými pracovníky spadá především do oblasti působení výchovného poradce a školního metodika prevence, jímž je v letošním školním roce zástupce pro výchovu mimo vyučování. Sledovaná problematika je zakotvena v obecné rovině ve vnitřním řádu a podrobněji je rozpracovaná v dalších dokumentech a materiálech školy. Ostatní vyučující jsou s problematikou i s informacemi ze vzdělávacích akcí, které oba pedagogové absolvovali, seznamováni aktuálně na pedagogické radě. Jejich činnost pravidelně vyhodnocuje ředitel školy.

Problémy, pokud se vyskytnou, jsou vedením školy řešeny, např. záležitosti spojené s vysokou absencí žáků v jedné třídě SOU nebo nevhodné jednání pedagoga směrem k žákům. Vyučující pověřený prevencí sociálně patologických jevů absolvoval odborně zaměřená školení k dané tematice. Ve své činnosti intenzivně spolupracuje s výchovným poradcem, sociální pracovníci školy a pedagogicko-psychologickou poradnou. Od začátku školního roku 2003/2004 má ve škole stanovené hodiny i školní psychologka. Konzultační hodiny určených pracovníků jsou zveřejněny, další důležité informace určené žákům se nacházejí na nástěnné tabuli na chodbě školy.

Minimální preventivní program spolu s dalšími doplňujícími aktivitami především v oblasti kulturní, sportovní i společenské je vyhodnocován. Pro žáky jsou vybírány tematicky zaměřené besedy, existuje pravidelná spolupráce se zaměstnanci úřadu práce i městskou policií. Žákům jsou podle aktuální potřeby zadávány dotazy orientované na některá závažná témata. Získaná zjištění slouží jako inspirace pro další vlastní práci školního metodika prevence. Rozsáhlý interiér školy je vkusně upravován nejen vzhledem k aktuálnímu činnostem, ale i vzhledem k charakteru vzdělávacího zařízení nebo typu školy, která se v příslušných prostorách nachází. Místa k odpočinku jsou vymezená, podle předložených rozpisů je stanovený dohled v dílnách, v jídelně i pro dobu přestávek. Žáci mají přístup do počítačové učebny.

Škola se pravidelně účastní společenských a kulturních akcí, přehlídek a také sama organizuje některé sportovní soutěže pro žáky speciálních škol v rámci republiky. Využívána jsou sportovní zařízení vybudovaná v areálu školy. Žákům je nabízen elektrotechnický kroužek.

Škola se problematikou sociálně patologických jevů zabývá, její vnitřní přijatý systém je funkční.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Aktuální Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 25 623/02-21 je v souladu s platnou Zřizovací listinou čj. 10 233/93-28 a se Změnou zřizovací listiny čj. 10 170/99-21. V uvedeném rozhodnutí a ve zřizovací listině, změně zřizovací listiny se názvy sdružených škol neshodují – např. speciální mateřská škola – mateřská škola atd. V rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol není uvedeno odloučené pracoviště školy a majetek další budovy (SPŠ) není vymezen ve zřizovací listině ani ve změně zřizovací listiny.

Veřejnost má možnost získat bližší informace o náplni a obsahu výuky na webových stránkách školy, při dnech otevřených dveří a také inzercí v regionálním a celostátním tisku. Zástupci školy se účastní propagačních akcí středních škol a spolupracují s úřadem práce.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 25 623/02-21 ze dne 5. listopadu 2002, s účinností od 1. září 2003
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 22 908/02-21 ze dne 12. července 2002, s účinností od 1. září 2002
3. Zřizovací listina vydaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky čj. 10 233/93-28 ze dne 19. ledna 1993
4. Změna zřizovací listiny čj. 10 170/99-21
5. Inspekční zpráva čj. 154 83/01-11089 ze dne 29. října 2001
6. Výkaz Škol (MŠMT) V 7-01 k 30. září 2002
7. Výkaz Škol (MŠMT) V 25-01 k 30. září 2002
8. Seznam žáků - stav k 1. září 2003
9. Plán práce školy na školní rok 2003/2004
10. Učební plány školy učebního oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud – školní rok 2003/2004
11. Učební plány školy studijního oboru 26-47-M/002 Elektronické počítačové systémy – školní rok 2003/2004
12. Tematické plány sledovaných předmětů v obou oborech – školní rok 2003/2004
13. Organizační řád školy ze dne 15. října 2001
14. Plán hospitací ředitele - školní rok 2003/2004
15. Plán hospitací zástupce ředitele na úseku SOU a SPŠ – školní rok 2003/2004
16. Zápisy z hospitací školní rok 2002/2003
17. Směrnice ředitele školy ke kontrole ze dne 1. září 2000
18. Plány předmětových komisí na školní rok 2003/2004
19. Zápisy předmětové komise odborného výcviku učebního oboru Elektrikář - slaboproud školní rok 2003/2004, 2002/2003 a 2001/2002
20. Směrnice ředitele školy o poskytování ochranných pracovních prostředků ze dne 1. září 1998 a doplněná dne 1. září 2001
21. Organizace školního roku 2003/2004
22. Jmenování ředitele školy ze dne 11. srpna 1992 – čj. 17 132/92-25
23. Jmenovací dekret zástupce ředitele pro SOU, SPŠ s pracovní náplní ze dne 14. srpna 2002

24. Jmenování „Řídícího učitele“ pro úsek SPŠ s pracovní náplní ke dni 15. října 2001
25. Časový rozvrh jednotlivých vyučovacích hodin na SPŠ – školní rok 2003/2004
26. Časový rozvrh jednotlivých vyučovacích hodin na SOU – školní rok 2003/2004
27. Dílenský řád – školní rok 2003/2004
28. Pracovní řád pro školní dílnu ze dne 4. září 2000
29. Povinná dokumentace SOU a SPŠ – katalogové listy a
30. Třídní výkazy školní rok 2002/2003 a 2003/2004
31. Třídní knihy v SOU a SPŠ i v ZŠ (úvazky ředitele) školní rok 2003/2004
32. Deníky evidence odborného výcviku učebního oboru Elektrikář - slaboproud školní rok 2003/2004
33. Školní řád ze dne 1. září 2003
34. Zápisy z pedagogické rady školní rok 2002/2003 a 2003/2004
35. Rozvrh hodin sledovaných oborů školní rok 2003/2004
36. Kniha úrazů zavedena dne 18. října 1990
37. Personální dokumentace vyučujících v učebním oboru Elektrikář - slaboproud a v SPŠ – školní rok 2003/2004
38. Protokoly o komisionální zkoušce – ze dne 28. srpna 2003
39. Zápisy z porad vedení – školní rok 2003/2004
40. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
41. Zápis o skutečnostech zjištěných při inspekční a kontrolní činnosti ze dne 26. září 2003
42. Přehled učitelů studujících při zaměstnání ve školním roce 2003/2004
43. Přihlášky do kurzu znakové řeči ze dne 18. září 2003
44. Výpis z nákupu učebních pomůcek školní rok 2002/2003
45. Zdravotní omezení žáků SOU, SPŠ a ZAH pro školní rok 2003/2004 ze dne 18. září 2003
46. Rozpisy dozorů v SPŠ a SOU v dílnách, jídelně, o přestávkách
47. Plán exkurzí ve školním roce 2003/2004
48. Organizace činnosti internátu ve školním roce 2003/2004
49. Organizace školního roku 2003/2004
50. Minimální preventivní program ze dne 25. září 2003 s přílohou Kontaktní místa a důležitá telefonní čísla
51. Vnitřní řád školy platný od 1. září 1999
52. Zápis o události v odborném výcviku dne 15. května 2002
53. Vyjádření ke stížnosti ze dne 26. srpna 2003
54. Plán výchovného poradce pro školní rok 2003/2004 a zápisy z jednání se žáky
55. Žádost o navýšení kapacity v SPŠ ze dne 1. srpna 2003
56. „Pozvání k přijímacím zkouškám ke III. termínu přijímacích zkoušek“ ze dne 28. července 2003
57. Odpověď MŠMT na žádost školy o doplnění zřizovací listiny - čj. 31944/01-46/21 ze dne 14. ledna 2002

ZÁVĚR

Na kvalitě výuky sledovaných všeobecně vzdělávacích předmětů a odborného výcviku se skutečnost, že mnozí vyučující nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, většinou výrazně neprojevila. Nedostatky byly zaznamenány ve výuce některých odborných předmětů. Organizační struktura, informační systém i způsob vedení zaměstnanců školy odpovídají velikosti a typu školy a řediteli umožňují účinné řízení. Vedení školy podporuje vzdělávání pedagogických pracovníků. V současné době si pět učitelů doplňuje své vzdělání převážně v oblasti speciální pedagogiky.

Úroveň materiálně-technických podmínek školy umožňuje realizovat sledované předměty v učebním oboru 26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud a 26-47-M/002 Elektrotechnické počítačové systémy, ale vybavení učeben je spíše skromné a v mnohých předmětech žákům chybí v teoretické výuce učebnice a kvalitní názorné pomůcky.

V průběhu výuky se příznivě projevoval individuální přístup pedagogů, docházelo však k malé obměně metodických postupů a k nízkému rozvoji komunikativních dovedností žáků. Ve většině sledovaných hodin teoretických předmětů byl preferován klasický styl výuky založený na předávání hotových informací formou výkladu, který byl prokládán frontálně kladenými otázkami, zápisem učiva na tabuli a do sešitů. Ve výuce odborného výcviku učitelé vhodně žáky povzbuzovali a pomáhali jim při konkrétních postupech.

Pedagogičtí pracovníci využívali při výuce znakovou řeč na různé kvalitativní úrovni jako doplněk k mluvenému a písemnému projevu i k předvádění praktických činností.

Prevenzi sociálně patologických jevů je věnována náležitá pozornost.

Od poslední školní inspekce (v říjnu 2001) byla dopracována ve školním řádu práva žáků, ředitel školy jmenoval vedoucího pracovníka na odloučeném pracovišti, vyučující ve větší míře používají znakovou řeč a byl otevřen elektrotechnický kroužek. V rámci předloženého projektu je připravována výstavba budovy hlavně pro výuku SPŠ a pro učební obor Zahradník, a tím i uvolnění a zlepšení výukových prostorů v sídle školy. Začíná se s výstavbou potřebné tělocvičny, jsou dokončována další pracoviště pro praktické vyučování a kvalitní hřiště v areálu školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Víchová	Věra Víchová v. r.
Členové týmu	Mgr. Alena Demlová	Alena Demlová v. r.
	Ing. Leon Kolman	Leon Kolman v. r.
	Mgr. Karel Kuchler	Karel Kuchler v. r.
	Mgr. Hana Pátková	Hana Pátková v. r.
	Mgr. Jana Zapletalová	Jana Zapletalová v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Monika Brziaková
Helena Hlušková
Marie Janáčková

V Uherském Hradišti dne 16. října 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. říjen 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení:

Podpis

Mgr. Petr Šulák, ředitel školy

Petr Šulák v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Na Morávce 1037, 686 01 Uherské Hradiště. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, náměstek ministra	10. listopad 2003	o3-1178/03
Rada školy	Není ustanovena	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.